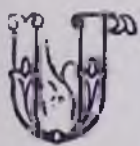

Ն Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ԱԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՍՐԲԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎԸ ԵՎ ՆՐԱ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մայր Աթոռում, սեպտեմբեր ամսի 30-ից մինչև հոկտեմբերի 14-ը, համագգային շուրջ ու խանդավառ մրցույթում, կատարվեցին սրտառույ տոնախմբություններ, որոնց հիշատակը անմոռանալի կմնա Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի և մեր Ազգային-եկեղեցական տարեգրության մեջ:

Սեպտեմբերի 30-ից մինչև հոկտեմբերի 5-ը, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի բարձր նախագահության ներքո, նոր Վեհափառ շինող հանդիսաստեղծում, գումարվեց Ազգային-եկեղեցական սրբագումար ժողովը, որին մասնակցում էին 141 պատգամավորներ Մայր Հայրենիքից, Սովետական Միությունից, մեր եկեղեցու նվիրապետության բոլոր Աթոռներից և հայ գաղութներից:

Ժողովին օրպես ճյուղ ներկա էին մոտ 50 հրավիրյալներ, իսկ այս առթիվ տեղի ունեցած եկեղեցական հանդիսություններին՝ ավելի քան 800 ռիստավորներ ներքին քեմերից և արտասահմանից:

Ազգային-եկեղեցական ժողովը ունեցավ չորս նիստեր, ուր հանգամանորեն քննության առնվեցին Վեհափառ Հայրապետի հուլիս 7 թվակիր Ձ 444 սրբատառ կոնդակում նշված օրակարգի բոլոր հարցերը:

Ազգային-եկեղեցական ժողովի գումարումը մեծ իրադարձություն էր այս օրերին և խոստումնալից երևույթ, իր կտա միասնականությամբ և հշմարիտ համագգային ներկայացուցչությամբ, իր ընդունած որոշումներով և բանաձևերով:

Ավելի քան միսիբարական և սրտառույ է արձանագրել, որ Ազգային-եկեղեցական ժողովի գումարման այս օրերին, բոլոր պատգամավորների համար չկային, և չէին էլ կարող լինել, ավելի բարձր շահեր քան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի և Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու շահերը, քան վերածնված մեր Մայր Հայրենիքի և հայ ժողովրդի գերագույն ու նվիրական շահերը:

Ազգային-եկեղեցական ժողովի բացառիկ և պատմական նշանակությունը կայանում էր նաև եկեղեցական և ազգային միասնության մեջ, որ նա հանդես բերեց. առանց բացառության, քննվող բոլոր խնդիրներում և ընդունված համապատասխան զործնական որոշումներում, որոնք ըստ ամենայնի արտահայտում էին բոլոր պատգամավորների խոհերի, իդների միասնությունը, որպեսզի օրակարգի բոլոր հարցերի կապակցությամբ ընդունվեն նոր և լուսամիտ որոշումներ, կոռո հստակախմբությամբ և փոխըմբռնման

մթնոլորտում, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի ապագա գործունեության, Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու հետագա կազմակերպվածության, կենսունակության և պայծառության համար:

Ազգային-եկեղեցական ժողովի օրակարգի կարևոր հարցերից մեկն էր Վեհափառ Հայրապետի յոթնամյա գործունեության համառափությունը:

Հոկտեմբերի 1-ին, երկուշաբթի, Ազգային-եկեղեցական ժողովի երկրորդ նիստում, հանդես եկավ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը բովանդակալից, ամբողջական գեկուցագրով, ուր բնութագրվել էին յոթը տարվա հոգևոր, մշակութային, վարչական, կազմակերպչական, շինարարական գործունեությանը բոլոր բնագավառները, շնորհակալ արդյունքներով և բազմապիսի արդյունավորությամբ:

Հայրապետական յոթնամյա գործունեությանը հաշվետվությունը բնութագրեց հոռեկայս, սրտագին ծափահարություններով, ջերմ երախտագիտությամբ և շնորհակալությամբ:

Ազգային-եկեղեցական սրբազույգ ժողովը, իր առեմնագրության մեջ, արձանագրում էր իր անվերապան սերն ու հավատարմությունը մի անգամ ևս դեպի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը և դեպի նրա արժանավոր Գահակալը, որն իր մահու և սուր ձեռքերի մեջ է պահում Հայ եկեղեցու գերագույն դեկավարությունը:

Անցնող յոթ տարիների գործունեությունը ցույց է տվել, որ այսօր, հանձին Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի, Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին ունի իր աստվածաբայլ, զոհաբերվող և շինարար հայրապետներից մեկին, որն իր պայծառ մոտով ու սրբազան հավատով, իր նվիրումով և լավատեսությամբ, իր ուսերի վրա է կրում Ամենայն Հայոց Հայրապետության ծանր լուծը, և կրում է իր պարտի խորին գիտակցությամբ դեպի իր ժողովուրդը, իր եկեղեցին, դեպի իր Մայր երկիրը:

Խույն ռզով և խանդավառ մթնոլորտում ֆենարկվեցին Ազգային-եկեղեցական ժողովի օրակարգի հարցերը, ինչպիսիք էին Մայր Աթոռի տնտեսական հաշվետվությունը, Հայ

եկեղեցու կանոնագրի մշակում, ամրապնդում Հայ եկեղեցու միասնության, Մայր Աթոռի ապագա շինարարության ծրագիր, ընտրություն Գերագույն Հագևոր Խորհրդի և Վերստուգիչ հանձնաժողովի:

Օրակարգի բոլոր հարցերի մասին կարգավեցին բովանդակալից գեկուցագրեր, տեղի ունեցավ մտքերի աշխույժ փոխանակություն բացառիկ նախանձախնդրությամբ, տարկայական մտեցումով, և բնորոշվեցին համապատասխան բանաձևեր և որոշումներ՝ շինարար ռզով, ազգային, հայրենասիրական իմաստով, Հայ եկեղեցու, մեր ժողովրդի և Հայրենիքի գերագույն շահերի բարձր գիտակցությամբ:

Ազգային-եկեղեցական ժողովը, իր բնորոշած որոշումներով և բանաձևերով, նվիրագործեց Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի յոթնամյա եկեղեցաշին և հայրենանվեր գործունեությանը ոգին և նպաստակները:

Ազգային-եկեղեցական ժողովի օրակարգի կարևոր հարցերից մեկն էր Հայ եկեղեցու միասնության ամրապնդման հարցը:

Օրակարգի այս հարցի կապակցությամբ, Ազգային-եկեղեցական ժողովը արձանագրեց որդիական իր երախտագիտությունը Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին՝ նրա յոթնամյա գործունեությանը բնթացքի այն շահերի և միջոցառումների համար, որոնցով նորին Ս. Օնությունը, մանավանդ հովվապետական իր այցելություններով, ամրապնդել է Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու միությունը և միաժամանակ բարձր պահել Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հոգևոր հեղինակությունը հաշս մեր ժողովրդի և ֆրիստոնեական այլ եկեղեցիների:

Ազգային-եկեղեցական ժողովը, օրակարգի այս հարցի առնչությամբ, զբաղվեց նաև Անթիլիասի Աթոռի 1956 թվականից ի վեր ծավալած հեկակառնական և կենտրոնախույս արարներին ֆենությամբ:

Մայր Աթոռում արգարոհեն մտածում էին, որ Ազգային-եկեղեցական ժողովի գումարումը լավագույն տոիրն էր մեր եկեղեցու ներքին բարոյական միության ամրապնդման, աստվածակառույց Ս. Էջմիածնի հոգևոր վերին հեղինակության ներքո:

նդրաբայական ռզով առաջնորդված, Մայր Աթոռը պաշտոնական հատուկ հրավեր էր ուղղել Անթիլիասի Աթոռին, Ազգային-եկեղեցական ժողովից ավելի քան մեկ ամիս առաջ:

Բայց Անթիլիասը մերժեց Ս. Էջմիածնից եկած եղբայրական հրավերը և քառյական հաջորդումն իսկ շունչեցավ նկեղեցու և Ազգի ճշմարիտ ներկայացուցիչների հետ հանդիպելու:

Ազգային-եկեղեցական ժողովը, սակայն, իր կոչման և պարտականության բարձրության վրա կանգնած, Անթիլիասի հարցի ֆենոթիպն առթիվ, մի անգամ էս հանդես բերեց ռզմտություն, լայնախոհություն, և իր ցավը հայտնելով Անթիլիասի կողմից կատարված տխուր արարքների մասին, ի կարգ հրավիրեց նրան, որ հանուն Հայ եկեղեցու միության և անբաժանելիության սկզբունքի և հանուն Հայ եկեղեցու և ժողովրդի գերագույն շահերի, ընդունի և հարգի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնով գլխավորվող Հայ եկեղեցու միության դարավոր կանոնը և դադարի ու արճագություններ անելուց Ս. Էջմիածնի իրավասությանց սահմաններից ներս:

Ազգային-եկեղեցական ժողովի պատգամավորները, միասիրտ և միակամ, բաժանում էին ժողովի պատվո նախագահ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի լավատեսությունը և ինֆեալստանությունը ինչպես Մայր Աթոռի ապագա գործունեության, նույնպես և Հայ եկեղեցու հետագա պայծառացման մասին, երբ նորին Ս. Օծությունը, հատենի ժողովո, բռտն ծափերի մեջ, հայտարարում էր, որ՝

«Ապրող ու շնչող, մեր այս արևոտ ու շեն նրկրի սուրբ հողի վրա ամուր կանգնած, հավերժական Ս. Էջմիածնի աստվածապարզ շնորհներով զորացած, մեր հարազատ ժողովուրդի հավատքի և տեսիլքի աղբյուրներեն հագեցած, Մենք պիտի շարունակենք աշխատիլ Մեր բոլոր գործակիցներուն հետ միասիրտ ու միակամ, որպեսզի Հայաստանայոց Առաքելական եկեղեցին մնա մեկ և անբաժանելի և ապառաժի նման անսասանելի, որպեսզի հայ ժողովուրդը, Քրիստոսի լուսով առաջնորդված, նորեն վերածնի ոգեկան արժեքներու սուրբ ավազանին մեջ, և որպեսզի

մեր աչքի լույս Ս. Էջմիածինը, գերագույն վկան և գրավականը հայ ժողովուրդի հավերժության, անշարժ մնա, շեն ու պայծառ, և շողա լույս փառքի մեջ հավիտյան»:

Ազգային-եկեղեցական ժողովին զուգընթաց, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի նախագահության տակ, Մայր Աթոռում գումարվեց նախկնպոսական ժողով, որը սեպտեմբերի 30-ից մինչև հոկտեմբերի 5-ը ունեցավ չորս նիստեր, մասնակցությամբ 16 արհեսպիսկոպոսների և եպիսկոպոսների:

Եպիսկոպոսական ժողովում զուգահեռաբար ֆենոթիպն առնվեցին Հայաստանայոց Առաքելական եկեղեցին հուզող և այժմեություն ներկայացնող կարևոր հարցեր:

Ուրախությամբ պետք է արձանագրել այն փաստը, որ եպիսկոպոսական ժողովի աշխատանքները ևս ընթացան, Վեհափառ Հայրապետի խոսքերով, «հույժ գովելի, շինարար, շերտ ոգով և հոգևոր դիտակցության բարձր մակարդակի վրա: Համապատասխան որոշումներ տրվեցին իմաստությամբ և լավատեսությամբ և մանավանդ սիրով, իրավ սիրով դեպի մեր եկեղեցին և մեր սուրբ ավանդությունները»:

Ազգային-եկեղեցական ժողովը, բացի իր զուտ կրոնա-եկեղեցական նշանակությունից, ունեցավ նաև այլ կարևոր նշանակություն:

Գաղթաշխարհի հայրենակառու ժողովրդի ներկայացուցիչները, ուխտավորներն ու նյութերը, հեռավորություն ունեցան համբուրելու Հայրենի Հողը, մոտիկից ծանոթացան Հայրենիքի նվաճումներին, կրթական հաստատություններին, ուխտագնացություններ կատարեցին դեպի Գեղարդ, Սևան, Օշական, այցելեցին Երևանի տեսարժան վայրերը, թանգարաններն ու Մատենադարանը, ժողովրդական տնտեսության նվաճումների ցուցահանդեսը: Ամեն երեկո նրանք ներկա եղան թատերական և երաժշտական ներկայացումների և ստացան հոգևոր, հայրենասիրական լիցք:

Արգարեն, պատգամավորներին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին և Հայրենի Երկիր էր բերել ճշմարիտ եկեղեցասիրության և իրավ հայրենասիրության վառ զգացմունքը:

Դժվար է խմբագրականի այս առիթների վեր հանել Ազգային-եկեղեցական ժողովի, այդ առթիվ կազմակերպված հանդիսությունների. Սրբալույս Մեռոնի օրհնության, եպիսկոպոսական ձեռնադրության պատմական նշանակությունը:

Պետք է այստեղ ամենայն ուրախությամբ և մխիթարությամբ արձանագրել, որ Ազգային-եկեղեցական ժողովը կարևոր մի նոր հանգրվան էր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, Վեհափառ Հայրապետի յոթնամյա գործունեության և ապագա ծրագրերի իրականացման հանապարհի վրա:

Հանրագումարի բերելով Ազգային-եկեղեցական ժողովի գումարման արդյունքները և ապագա գործունեության ծրագիրը, Վեհափառ Հայրապետը «Սովետական Հայաստան» ամսագրի թղթակցին հայտարարում էր հետևյալը.

«Ազգային-եկեղեցական ժողովը սրտառու խանդավառությամբ եկավ մի անգամ ևս հռչակելու՝

1. Մեր եկեղեցու և ժողովրդի անխորտակելի միասնության սկզբունքը և իրողությունը:

2. Ս. Էջմիածնի հոգևոր իշխանության ամրապնդումը Հայ եկեղեցու և ժողովրդի հոգևոր-ազգային գիտակցության ու կյան-

քի մեջ, որով առավել պիտի ամրապնդվի ազգապահպանման սրբազան գործը Սփյուռքի պայմանների մեջ:

3. Անհրաժեշտությունը և հնարավորությունը շարունակելու Մայր Աթոռիս շինարարական գործունեությունը:

4. Մեր եկեղեցու մասնակցությունը էլ ազգելի կազմակերպվածությամբ աշխարհի խաղաղության պահպանման ի խնդիր:

Ազգային-եկեղեցական ժողովը փակվեց հակոեմբերի 5-ին, իր սրտագին շնորհակալությունը հայտնելով հայրենի քաղաքում կառավարությանը՝ ժողովի գումարման առթիվ ցուցաբերված դյուրությունների և քաղաքականության համար:

Ազգային-եկեղեցական ժողովը, բացառիկ խանդավառ մթնոլորտում, խոստացավ իր նյութական և բարոյական աջակցությունը Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, նրա եկեղեցաշեն և հայրենանվեր ծրագրերի իրականացման համար, ի փառս Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու և ի պայծառություն Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի:

Թող Տերն անասան պահի Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին իր Գլուխ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնով:

«Թագաւոր երկնաւոր, զԵկեղեցի քո անշարժ պահեա և զերկրպագուս անուանդ քում պահեա ի խաղաղութեանս:

